Ahti Fagerblom 4.4.2024

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta, asiantuntijakuuleminen 5.4.2024

Asia: E 9/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto teollisesta hiilenhallinnasta EU:ssa

Pyydettynä lausuntona teollista hiilenhallintaa koskevasta tiedonannosta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Puusta peräisin olevan ns. biogeenisen hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja hyödyntäminen voivat mahdollistaa uutta liiketoimintaa metsäteollisuudessa
    - perustuu kestävään hiilen kiertoon eli ilmakehästä peräisin olevan hiilidioksidin kierrätykseen
    - vaatii riittäviä kannustimia, sillä velvoitteet eivät luo uutta teknologiaa
    - menestyvä sellu- ja paperiteollisuus ja sen puunsaanti ovat edellytyksiä uudelle liiketoiminnalle
- Suomen kanta tuo hyvin esille kannusteiden tarpeen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
    - *Suomen kanta painottaa hiilidioksidin pysyvää varastointia, mutta sen tulisi kuvata laajemmin myös mahdollisuuksia valmistaa erilaisia vientituotteita talteenotetusta biogeenisestä hiilidioksidista*
- Biogeenisen ja fossiilisen hiilidioksidin pitäminen erillään ilmastotavoitteissa, päästölaskennoissa ja raportoinnissa on tärkeää, jotta voidaan edistää nimenomaan biogeenisen hiilidioksidin hyödyntämistä

Teknologiset nielut voivat mahdollistaa uutta liiketoimintaa

Komission tiedonanto painottaa, että teollinen hiilenhallinta edesauttaa saavuttamaan päästövähennyksiä sekä luomaan kasvua. Metsäteollisuuden mielestä talouskasvun luominen on mahdollista yhdistää päästövähennyksiin, mikäli teknologiaa kehitetään siten, että hiilidioksidin talteenottoa seuraa kyvykkyys valmistaa erilaisia tuotteita hiilidioksidista mm. vetytalouden yhteydessä.

Metsäteollisuuden tehtaiden bioenergiantuotannosta on mahdollista saada hiilidioksidia talteen ja varastoitavaksi, tai hyötykäyttöön. Tällöin energiakäyttöön menevää puuta voitaisiin hyödyntää kahteen kertaan. Ilman talteenotettua hiilidioksidia monia vetytalouden tuotteista ei pystytä valmistamaan. Metsäteollisuudessa talteenottoon potentiaalisia paikkoja ovat erityisesti sellu- ja biotuotetehtaiden soodakattilat, joiden bioenergiantuotanto toimii ympäri vuoden ja vuorokauden.

Konsulttiyhtiö Afry arvioi, että suomalaisessa metsäteollisuudessa olisi vuonna 2040 mahdollista ottaa talteen ja hyötykäyttää biogeenistä hiilidioksidia noin 6 miljoonaa tonnia.

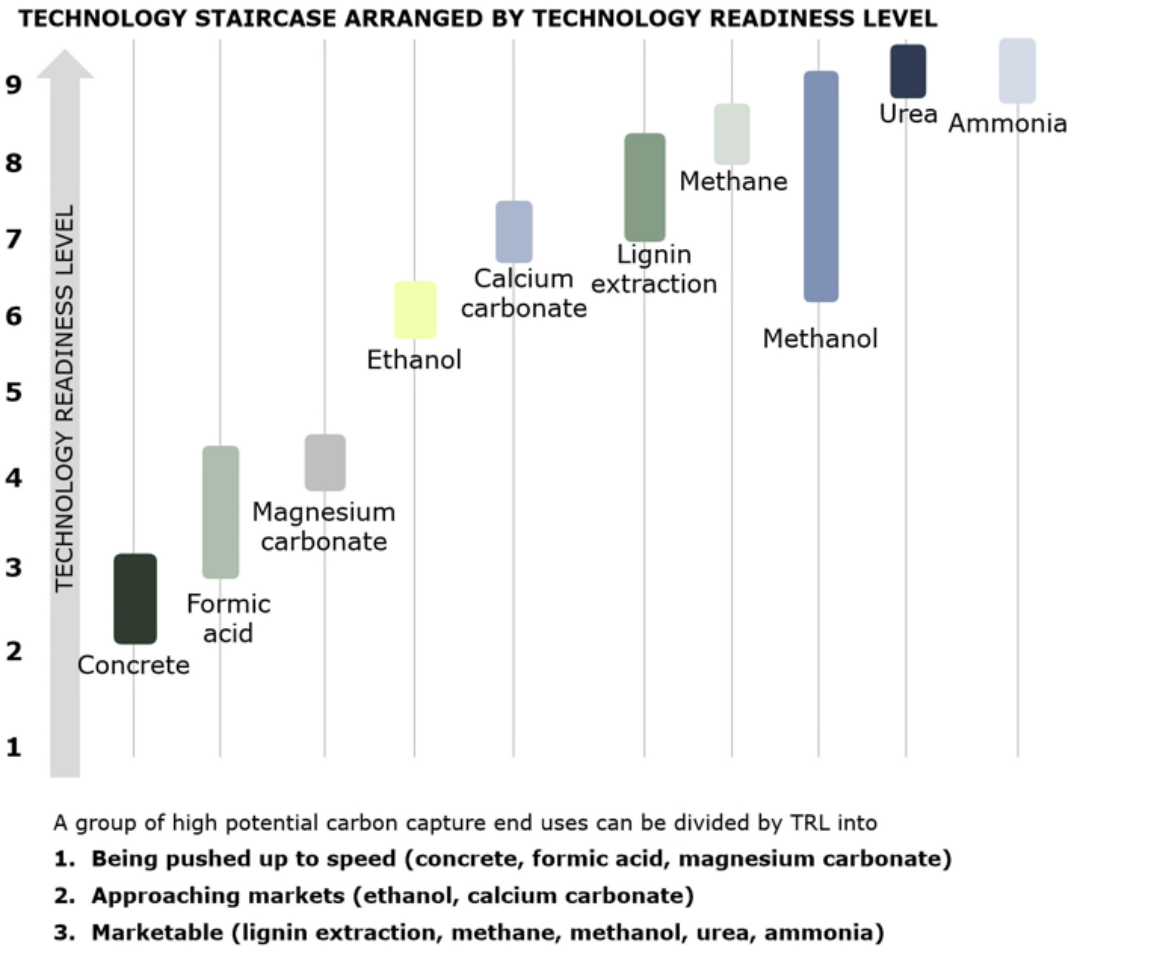

Kuva: Arfyn arvio mahdollisuuksista, joita biogeenisen hiilidioksidin talteenotto ja hyötykäyttö yhdistettynä vetytalouteen voivat pitää sisällään.

Uuden liiketoiminnan pullonkauloja avattava kannustimin

Biogeenisen hiilidioksidin talteenotto, varastointi ja hyötykäyttö voivat olla merkittävä osa kiertotaloutta, joka parantaa Suomen ja Euroopan mahdollisuuksia saavuttaa ilmastotavoitteet sekä parantaa raaka-aine- ja energiaomavaraisuutta.

Toistaiseksi hiilenpoistoon, varastointiin ja etenkin hyötykäyttöön tarvittavat teknologiat ovat vielä kehitysvaiheessa. Myös arvoketjujen ja infrastruktuurin luominen edellyttää kehittämispanoksia, kuten Suomen kannassa todetaan.

Metsäteollisuudelle tämä tulevaisuudenala on yksi potentiaalinen tapa luoda uutta liiketoimintaa. Hiilidioksidia voidaan käyttää raaka-aineena esimerkiksi nestemäisten polttoaineiden, erilaisten kemikaalien ja muovin valmistuksessa.

Kyse on taloudellisesti riskialttiista, runsaasti sähköä vaativasta ja teknologisia haasteita sisältävästä liiketoiminnasta, jossa on ratkaistava useita haasteita ja pullonkauloja:

- Mahtuuko tehdasalueelle infrastruktuuria, jota hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen edellyttää (laitteet, putkistot, välivarastot)?
- Onko saatavilla riittävästi kohtuuhintaista ja toimitusvarmaa sähköä?
- Onko talteenotetun hiilidioksidin jatkojalostukseen saatavilla riittävästi kohtuuhintaista vetyä?
- Kuinka ripeästi tarvittava teknologia kehittyy?
- Luodaanko talteenotetulle biogeeniselle hiilidioksidille ja/tai vetytalouden tuotteille markkinoita ja kysyntää?
- Luokitellaanko biogeeninen hiilidioksidi paremmaksi verrattuna fossiiliseen hiilidioksidiin?
- Ymmärretäänkö ilmastopolitiikassa, että velvoittein ei voi luoda uutta teknologiaa ja käynnistää uutta liiketoimintaa vaan siihen tarvitaan kannustimia (vrt. tuulivoima ja sähköautot)?

Suomen kannassa tuodaan erinomaisesti esille, että vastikään päästökaupasta poistetut, yli 95 prosenttia biomassaa käyttävät laitokset on saatava takaisin päästökaupan kannusteiden piiriin. Juuri nämä laitokset ovat potentiaalisimpia kohteita biogeenisen hiilidioksidin talteenotolle ja ilmastohyötyjen toteuttamiselle.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja